

Broj: 03-45.2-37-1398-1/19
Istočno Sarajevo, 7.10.2019. godine

Na osnovu člana 61. stav 2. Zakona o upravi („Službeni glasnik BiH”, br. 32/02, 102/09 i 72/17), člana 9. stav 2. Zakona o osnivanju Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH”, broj 44/04), a u vezi s tačkom 4.2.21 BAS poslovnika o radu stručnih tijela Instituta, i prijedloga poslovnog plana prihvaćenog na 57. sjednici BAS/TC 5, održanoj 28.10.2019. godine, direktor Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine odobrava:

POSLOVNI PLAN
BAS/TC 5
Telekomunikacije

1. Uvod

Predmet rada Tehničkog komiteta BAS/TC 5 Telekomunikacije, (u daljnjem tekstu: BAS/TC 5) obuhvata standardizaciju u oblasti telekomunikacije

BAS/TC 5 prati rad sljedećih korespondentnih komiteta:

ETSI	<i>Committees and Project Groups</i>	<i>Komitet i Projektne Grupe</i>
IEC/TC 57	<i>Power system control and associated communications</i>	<i>Upravljanje energetskeg sistema i pridružene komunikacije</i>
IEC/TC 103, -CLC /SR 103	<i>Transmitting equipoment for radiocomunication</i>	<i>Odašiljačka oprema za radiokomunikacije</i>
-CEN/TC 294	<i>Communication systems for meters and remote reading of meters</i>	<i>Komunikacioni sistemi za mjerenje i daljinsko očitavanje brojila</i>
CLC/TC 209	<i>Cable networks foe television signals, sound signals and interactive services</i>	<i>Kablovske mreže za televizijske signale, signale zvuka i interaktivne usluge</i>
CLC/TC 215	<i>Electrotechnical aspects of telecommunication equipment</i>	<i>Elektrotehnički aspekti telekomunikacione opreme</i>
CLC/TC 57	<i>Power systems management and associated information exchange</i>	<i>Menadžment elektroenergetskog sistema i razmjena pripadajućih informacija</i>
CLC/TC 100X,CLC/SR 100,IEC/TC 100	<i>Audio, video and multimedia systems and equipment</i>	<i>Audio, video i multimedijalni sistemi i oprema</i>
CLC/TC 108X,	<i>Safety of electronic equipment within the fields of Audio/Video,</i>	<i>Sigurnost elektronske opreme na polju audio/video, informacione i</i>

IEC/TC 108	<i>Information Technology and Communication Technology</i>	<i>komunikacione tehnologije</i>
------------	--	----------------------------------

BAS/TC 5 je formiran Rješenjem direktora Zavoda za standardizaciju, mjeriteljstvo i patente BiH o formiranju Tehničkog komiteta br. 02/97-2863 od 4.12.1997. godine. Trenutno je aktuelno Rješenje o promjenama u Tehničkom komitetu BAS/TC 5 br. 03-45.1-74-1/15 od 03.06.2015.. godine.

Tehnički komitet BAS/TC 5 je formiran radi:

- analize potreba i pripreme prijedloga za preuzimanje međunarodnih i evropskih standarda;
- razmatranja inicijativa i utvrđivanja programa i planova rada u području djelovanja;
- razmatranja i utvrđivanja metoda rada i aktivnosti na izvršavanju planova rada TC-a;
- osnivanja radnih grupa (WG) i *ad hoc* grupa (AG) te definiranja njihovih područja rada i zadataka;
- usklađivanja planova rada WG-a;
- pripremanja i utvrđivanja nacrti i prijedloga BAS standarda;
- razmatranja mišljenja, primjedbi i prijedloga dobijenih u toku javne rasprave;
- pripremanja i prezentiranja stručnih mišljenja odgovarajućim tijelima međunarodnih i evropskih organizacija za standardizaciju u skladu s procedurom pripreme međunarodnih i evropskih standarda, te korištenja drugih mogućnosti uključivanja u njihov rad;
- saradnje s drugim tehničkim komitetima i subjektima koji se bave aktivnostima u vezi sa standardizacijom.

Takođe, za predmete standardizacije iz oblasti rada BAS/TC 5 za koje ne postoje evropski standardi i drugi standardizacijski dokumenti, BAS/TC 5 može da donese odluku o preuzimanju međunarodnih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata, a ako oni ne postoje, može da donese odluku o preuzimanju nacionalnih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata drugih zemalja, s kojima Institut ima potpisan ugovor, kao i o izradi izvornih BAS standarda.

2. Poslovno okruženje

2.1 Opšte

U kontekstu nastojanja Bosne i Hercegovine da se što prije integriše u Evropsku uniju, u toku je proces usaglašavanja nacionalnog sa evropskim zakonodavstvom, koje se vrši putem preuzimanja evropskih standarda i direktiva Novog pristupa EU. Na osnovu tog procesa, Tehnički komiteti Instituta vrše usaglašavanje bosanskohercegovačkih standarda sa evropskim standardima, i to usvajanjem evropskih standarda kao nacionalnih. Osim toga, prilikom preuzimanja evropskih kao bosanskohercegovačkih standarda moraju da se povuku svi konfliktni nacionalni standardi za iste predmete standardizacije. Po tom principu i Tehnički komitet BAS/TC-5 vrši preuzimanje evropskih standarda i srodnih dokumenata u našu standardizaciju.

Elektroenergetski sistemi su ključno pitanje za sve zemlje. Pored funkcije električnog napajanja, oprema koja je predmet standardizacije ima i zaštitnu funkciju. Ona štiti prenosnu i distributivnu mrežu isključivanjem u slučaju kvarova. Učešće na tržištu oklopljenih postrojenja je sve veće zbog njihove veće sigurnosti, pouzdanosti i uticaja na životnu sredinu.

U trenutni sastav Tehničkog komiteta BAS/TC 5 uključeni su predstavnici preduzeća i kompanija sa teritorije Bosne i Hercegovine, BH Telecom, Sarajevo, Kosmos a.d., Banja Luka Fakultet elektrotehnike Tuzla, HT d.o.o Mostar, Elektrotehnički fakultet, Istočno Sarajevo Regulatorna agencija za komunikacije (RAK), Elektroprenos-Elektroprijenos BiH a.d. Banja

---

Luka, Mtel a.d. Banja Luka, NOS BiH, Sarajevo, Elektroprivreda BiH Sarajevo. Čine se napori da se u rad Tehničkog komiteta uključe i predstavnici ostalih kompanija i privrednih subjekata iz oblasti koju pokriva BAS/TC 5.

2.2 Kvantitativni pokazatelji poslovnog okruženja

Sa pojavom digitalnih tehnologija i konvergencijom između potrošača, IT i komunikacijske industrije, interoperabilnost između potrošačkog i profesionalnog tržišta postaje sve važnija. Tržište AV zabave potrošilo se prelaskom s analogne na digitalnu tehnologiju, a istovremeno se prelazi na televiziju visoke i ultra visoke razlučivosti te tehnologije za pohranu (DVD, BD). Nadalje, tehnologije i sadržaj 3D TV-a imaju svoj su put na tržištu. Osim toga, komunikacijske tehnologije se izuzetno brzo razvijaju, klasične telekomunikacijske mreže se ubrzano zamjenjuju fiberoptičkim mrezama, a mobilne komunikacije bilježe najbrži razvoj čiji razvoj prati raznolika ponuda vrlo moćnih multifunkcionalnih mobilnih uređaja. Standardi iz ove oblasti trebaju osigurati da se radni programi temelje na europskim potrebama i zakonodavnom okviru.

2.3 Zahtjevi tržišta

S tržišnom veličinom većom od 100 milijardi eura, tržište AV raste u odnosu na rezultate rasta iz godine u godinu u posljednjih nekoliko godina. To je očiglednije nego prije s napretkom tehnologije i raznolikošću AV sistema i usluga. Važno je da oprema i sistemi budu interoperabilni i međusobno povezani. Stoga su standardi ključni za obradu potrošačkih i profesionalnih sistema i opreme.

Top kompanije u svijetu koje proizvode AV opremu i pametne mobilne uređaje: Appel, Huawei, Samsung, Nokia, Sony, Fujitsu, Fuji-Xerox, Haier, Hitachi, HP, Intel, JVC, Kenwood, Mitsubishi-Electric, Panasonic, Philips, Pioneer, Sharp, Toshiba, TP-Vision koji najviše utiču na izradu standarda još u vrijeme razvoja proizvoda.

2.4 Aspekti zaštite okoline

Ekološki aspekti važni su u audio, video i multimedijским sistemima, kao i u mobilnim komunikacijskim sistemima gdje se sve više koriste solarni sistemi napajanja. Smanjenje CO₂ i razmatranje energetske efikasnosti uticati će na budućnost audio, video sistema.

Ovaj tehnički komitet će se kroz razmatranje baviti energetsom efikasnošću i ekološkim aspektima

Ove oblasti su i teme pojedinih direktiva koje se bave bezbjednošću sa aspekta zaštite životne sredine.

3. Očekivane koristi od rada BAS/TC 5

Osnovne koristi koje se očekuju od rada BAS/TC 5 jesu sljedeće:

- donošenje BAS standarda koji su identični s evropskim i/ili međunarodnim standardima, čime se obezbjeđuje efikasan način za provjeru ispunjenosti uslova utvrđenih zakonima i/ili propisima donijetih na međunarodnom, regionalnom ili nacionalnom nivou;
- pružanje podrške nadležnim ministarstvima i drugim tijelima državne uprave u aktivnostima koje se odnose na usklađivanje propisa s evropskom regulativom, obezbjeđivanjem BAS standarda usklađenih s evropskim i/ili međunarodnim standardima;
- zaštita potrošača;
- uklanjanje prepreka u trgovini;
- predstavljanje i zastupanje interesa BiH u postupku donošenja evropskih i međunarodnih standarda.

---

4. Zainteresovane strane

Sve zainteresovane strane u BiH su pozvane da učestvuju u radu ovog tehničkog komiteta, uz osiguranje ravnopravnog učešća i zastupljenosti svih interesnih grupa. Moguće je i učešće u statusu posmatrača, pod određenim uslovima koji su utvrđeni Internim pravilima Instituta za standardizaciju BiH. Sve zainteresovane strane mogu da predlože usvajanje određenih standarda.

Zadatak ovog tehničkog komiteta je da u narednom periodu u svoj rad uključi što je moguće veći broj zainteresovanih strana.

5. Ciljevi i strategije za njihovo ostvarivanje

5.1 Ciljevi

- Usvajanje standarda iz oblasti elektrotehnike (koordinacija izolacije, visokonaponska ispitivanja i mjerni transformatori), u skladu s Internim pravilima za standardizaciju Instituta;
- Usklađivanje nacionalnih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata s evropskim i/ili međunarodnim standardima i drugim standardizacijskim dokumentima;
- Preispitivanje svih BAS standarda u roku od pet godina od njihovog objavljivanja i donošenje odluke o povlačenju onih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata koji imaju isto područje primjene kao evropski ili međunarodni standardi ili drugi standardizacijski dokumenti;
- Zastupanje interesa BiH u oblasti rada tehničkog komiteta pred odgovarajućim evropskim i međunarodnim komitetima za standardizaciju kroz učestvovanje bosanskohercegovačkih stručnjaka u radu navedenih tehničkih komiteta;
- Primjena osnovnih principa standardizacije;
- Promovisanje interesa Instituta za standardizaciju BiH;
- Odgovor na zahtjeve zainteresovanih strana.

5.2 Strategija za ostvarivanje ciljeva

Ostvarivanje ciljeva BAS/TC 5 zasniva se na definisanju prioriteta rada, a to su:

- Praćenje rada korespondentnih komiteta i preuzimanje novih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata;
- Povećanje broja bosanskohercegovačkih stručnjaka u radu navedenih korespondentnih komiteta;
- Prevođenje što većeg broja standarda na jedan od službenih jezika u BiH;
- Povećanje broja zainteresovanih strana koje će učestvovati u radu BAS/TC 5;
- Sprovođenje periodičnih sistematskih pregleda i preispitivanja svih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata koje je pripremio BAS/TC 5, kako bi se obezbijedila validacija primjene za sve zainteresovane strane koje koriste ove standarde;
- Revidiranje tekstova povučenih BAS standarda objavljenih na jednom od službenih jezika u BiH u skladu s novim izdanjima evropskih ili međunarodnih standarda, kako bi se održao ili povećao broj objavljenih BAS standarda nastalih preuzimanjem evropskih i/ili međunarodnih standarda na jednom od službenih jezika u BiH;
- Informisanje članova BAS/TC 5 o revidiranim Internim pravilima za standardizaciju Instituta.

6. Faktori koji mogu uticati na ispunjenje i implementaciju programa rada

-
- Nedovoljno učešće domaćih stručnjaka u donošenju BAS standarda;
  - Nezainteresovanost stručne javnosti za učešće u javnoj raspravi i dostavljanje primjedbi i predloga u vezi s nacrtima BAS standarda koji se stavljaju na javnu raspravu;
  - Nedostatak finansijskih sredstava koji onemogućava obezbjeđenje odgovarajućih prevoda i upućuje na preuzimanje standarda metodom proglašavanja/korica, što umanjuje kredibilitet ovih standarda u poslovnom okruženju;
  - Neblagovremeno dostavljanje prijedloga zainteresovanih strana za donošenje BAS standarda pri izradi plana rada BAS/TC 5;
  - Nedovoljno pridavanje značaja radu članova BAS/TC 5 i njihova opterećenost poslovima u matičnim organizacijama koje su ih delegirale, što može da dovede do nedovoljnog učešća članova BAS/TC 5 na sjednicama, a samim tim i do odstupanja od plana usvajanja standarda.
  - Nepostojanje prevoda odgovarajućih BAS standarda na jednom od službenih jezika u BiH iziskuje dodatne napore i sredstva koji su van oblasti rada BAS/TC 5 i Instituta.

7. Plan aktivnosti

Aktivnosti BAS/TC 5 usklađene su s planovima rada tehničkog komiteta kroz:

- planove pripremanja, donošenja i objavljivanja BAS standarda i drugih standardizacijskih dokumenata u navedenoj oblasti rada, u skladu s Internim pravilima za standardizaciju Instituta;
- obezbjeđivanje usaglašenosti BAS standarda i drugih standardizacijskih dokumenata s evropskim i međunarodnim standardima u navedenoj oblasti rada;
- učestvovanje u izradi i preispitivanju standarda i drugih standardizacijskih dokumenata koje donose evropske¹ i međunarodne organizacije za standardizaciju u navedenoj oblasti rada;
- druge aktivnosti koje predloži Savjet za standardizaciju BiH;
- druge aktivnosti na prijedlog zainteresovanih strana.

Dostavljeno: 1. Sekretarijatu BAS/TC 5,
2. a/a.

DIREKTOR

.....
Aleksandar Cincar

---

¹ Sa glasanjem o razvoju evropskih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata započeti će se kada Institut postane punopravni član CEN-a i CENELEC-a